

פרשת מקץ (תשפ"ב)

ושבע השבלים הרקות שדפות הקדים יהיו שבע שני רעב (מ"א, כ"ז)

יש לדקדק, שפרעה אמר ליוסף (מ"א, כ"ג) שהשבלים היה צנמות דקות, וכשיוסף פתר את החלום אמר שהשבלים היה רקות, וזה לכאורה יותר רע מדקות. ועוד יש לדקדק, שיוסף פתר דהשבע פרות הטובות הם שבע שנים וגם בשבלים הטובות ובפרות הרעות אמר שהם מרומזים לשבע שנים אבל בשבלים הרקות אמר שהם שבע שני רעב, ולמה מרומז השבע שני רעב דוקא בשבלים הרקות יותר מהפרות הרעות.

ויש לפרש ששר המשקים אמר לפרעה (מ"א, י"ג) ויהי כאשר פתר לנו כן היה, ובגמרא ברכות (נ"ה, ב') אמרו שמכאן למדנו שכל החלומות הולכים אחר הפה, דהיינו אחר הפתרון, וממילא זה שאותי השיב על כני ואותו תלה היה רק מפני שזה מה שפתר להם יוסף.

ולפי זה יש לומר, שיוסף רצה שהרעב יהיה יותר קשה וכתוצאה מזה יהיה שר במצרים, וממילא אמר שהשבלים היה רקות ולא סתם דקות, וגם מובן למה מרומז השבע שני רעב בשבלים הרקות דווקא מפני שפתר אותם באופן קשה מאוד. (נ.מ.)

את חטאי אני מזכיר היום (מ"א, ט')

יש לדקדק דהיה לו לומר חטאתי לשון יחיד ולא לשון רבים. גם היה לו לומר את חטאי אני זוכר ומהו הדיוק אני מזכיר היום.

ונקדים, דכתיב בירמיה (נ', כ') בימים ההם ובעת ההיא נאום ה' יבוקש את עון ישראל ואיננו ואת חטאת יהודה ולא תמצאנה כי אסלח לאשר אשאר. וצריך להבין, למה יתבקשו החטאים. וכתבו המפרשים על פי מה דאיתא במס' יומא (פ"ו, ב') דמי שעושה תשובה מאהבה זדונות נעשים לו כזכיות, לזאת יבוקשו החטאים להיות להם לזכיות על ידי תשובה מאהבה. ולולא החטא אין מציאות למצות עשה דתשובה, נמצא שהחטאים גרמו למצות עשה. ובזה יש לפרש את כוונת דברי שר המשקים, שאמר לפרעה הנה נמצאו לי שני חטאים, האחד הוא מה שחטאתי לך והשני ליוסף שלא קיימתי את ההבטחה להזכירו אל פרעה. אך אם לא הייתי חוטא לך לא הייתי בבית האסורין ולא היה נודע לי שיוסף יודע לפתור חלומות, וכן אם הייתי מזכירו תיכף לפניך לטוב והייתי מתירו מבית האסורין, אולי כבר היה שב למדינתו ולא היה עתה כאן. אך על ידי שני החטאים יש מציאות להשיג פתרון לחלומך באמת, נמצא דיצאה תכלית טובה מהחטאים, ועל כן ראוי להזכירם, דאדרבה לזכות יחשבו. על כן אף על גב שכבר נשכח ממך אני מזכירו. (בן לאשר)

אני לדודי